

TELEGRAFUL ROMAN.

N^o 29. ANULU XI.

Telegraful se de doua ori pe septemana: joia si Daminea. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu banii gata, priu scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiri-straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Insertele se platescu pentru intia ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru două ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 10 Aprile. 1863.

Sabiuu iu 7 Apr. Opulu celu gravu, pentru care s'au adunatu adi fii natiunei romane din tote partile Transilvaniei, se inaugura cu plecarea genunchilor inaintea Acelui'a, de-la care vine tota darea cea buna si totu darulu deserversitu. Biserica din cetate inca de diminetia se umpluse de privitori si ascultatori, si Escellentia Sea Parintele Episcopu Andreiu Baronu de Siagun'a, candu veni la 9 ore, fu intempnatu si condusu din resiedintia pana 'n biserica de unu frumosu numeru de Preoti si domni mirenesi. Era unu prospectu sublimu, a vede pre veneratulu Archipstoru incungiuratu de atat'a flore a Romanimeii din Transilvania. Escellentia Sea celebra insusi S. Liturgia, assistatu de P. Protosinghelu Pope'a si p. o. dd. Protopopi Popasu, de Crainicu, Petricu, Metianu si Puposiu. Corulu clericiloru esecuta cantarile liturgice spre placere si multamire generala. In fine citi Esc. Sea rogatiunea pentru venirea Duchului Sfantu asup'a fiioreloru conferintie nationale, si membrii acelei'a, presinti in biserica, plecara genunchii cu devotiunea demna de sacrulu momentu. — La esirea Esc. Sele se observa aceeasi manifestatiune de iubire si veneratiune, ca la intrare. — Cu assemenea solennitate s'a celebratu servitiulu ddiescu si 'n biserica greco-catolica, functiunandu Esc. Sea Mitropolitulu Conte Alessandru Sterc'a Siulutiu si assistandu mai multi p. o. dd. Canonici si Protopopi.

Dupa sevarsirea actului religiosu se incepura curtenile imprumutate, care fura cu atat'a mai dese, caci intr'aceea sosisera si d. Vicepresiedinte gubernialu Vasiliu de Popu. dd. Consiliari guberniali Alduleanu si Lazaru, dd. Capitani supremi Branu de Lemeny, si Bohetielu Comitele supremu Laday si dd. Administratori comitatensi Puscariu si Buteanu eara din statulu eclesiasticu mai toti p. o. dd. Canonici, Vicari si Protopopi. —

Dupa ameadu fu o consultare preliminaru in resiedintia episcopesca. —

Congressulu nationalu.

Siedintia I.

Luni in 8 Aprile, dupa-ce se adunascra toti membrii conferintiei si unu mare numeru de ascultatori din tote nationalitatele si clasele in sal'a cea mare de-la otelulu „Imperatulu Romaniloru“, doua deputatiuni de cate 6. membrii: Bolog'a, Dunc'a, de Crainicu, Popasu, Munteanu, Fetti, mergu dupa Esc. Sele dd. Presiedinti, cari ambii se priimescu cu intrete: Sa traiasca!

Esc. Sea, P. Mitropolitulu: Fiindca adunarea acest'a e numai o continuare a adunarei nationale din 1/13 Ian. 1861; si fiindu ca atunci s'au alesu secretari si fiindu partea cea mai mare din acei dd. aci fatia, socotescu din partea mea, ca totu aceia sa remana ca secretari. Se priimescu.

Ocupa locul fostii secretari: Puscariu, Baritiu, Macelariu, Hodosiu, la cari apoi in decurgerea siedintiei in locul celoru absentu se mai adaugu Codru Dragusanulu si Popu Grideanu.

Esc. Sea P. Mitropolitulu radicanandu-se citeste cuventarea, care 'n unulu din nrii urmatori o vomu impartasi. Aplause dese, unde se amintescu numele Mai. Sele Imperatului si a p. n. case domnitore.

Esc. Sea, Eppulu Siagun'a: Sa traiasca Escellentia Sea Par. Mitropolitulu! Tota adunarea applaudeza.

Apoi radicanandu-se Esc. Sea Par. Eppu Andreiu Bar. de Siagun'a rosti cuventulu urmatoru.

Cuventulu Eppului Br. de Siagun'a.

Domniloru! In nu mele Domnului celui invisibilu, a carui mantuitoare in viere inaintea cu optu zile o-am serbatu, dicu, ca totu natulu s'aru insielu, care aru presupune, seu numai aru si gandit, ca adunarea nostra de astadi aru ave ore-care tendintie separatistice. Adunarea acest'a de astadi nu e nici unu lucru nou in vietia natiunei nostre sub sceptrulu inaltiatului nostru Imperatu, ci e o fapta legala, o a patra adunare din partea natiunei nostre. Trei adunari nationale au avutu ea pana astadi: cea d'antaiu si cea mai numerosa a fostu in 3/15 Maiu 1848 la Blasiu pe campulu libertatii. Ce au fostu nediuiele nostra acolo? Inaintea de tote, ca sa esprimamu — concretu unulu pentru toti si toti pentru unulu, ca avemu nisce convingeri morale si patriotice si totodata legate, de si nu legale in intielesulu constitutiunei ardelenesi antemartiale, dar cu buna sema in intielesulu sciintieloru cultivatore ale vecului nostru si 'n intielesulu spiritului constitutiunali si convingeriloru Imperatului nostru celui legitimu. (Sa traiasca! cu viu entusiasmu). Nu-su aceste tendintie separatistice, ci convingeri morale, scose din natura pusatiunei nostre. Dar, ce e dreptu, ca de-la adunarea cea d'antaiu din Blasiu am avutu si pana si astadi avemu si nisce tendintie, care nu le placu la toti. Acestea suntu, ca pecatulu celu vechiu alu constitutiunei antemartiale sa se sterga si sa se nimicesca si sa stapanesca o virtute obstesca ardelena. Pecatulu celu vechiu alu constitutiunei antemartiale nu au fostu unulu, ci siepte. Ce se n-tielege sub cele siepte pecate ale Ardealului, credu ca sciti toti; aceste suntu cele 3 natiuni si patru confessiuni privilegiate. (Claritate. Bravo!) Dar eu asi cugeta mai adauge langa aceste siepte inca trei pecate: adica cele trei teritorii nationale. (Bravo! Sa traiasca! lungu.) Intru adeveru, Domniloru, ca sa stergemu aceste diece pecate, acolo merge tota nediuiele nostra. Asiadar sa vedemu acum scopulu, tint'a si nediuielele adunarei nostre. Noi tractandu despre modulu si terenulu lucrari-loru nostre, vomu afla, ca atatu modulu, pe catu si terenulu e moralu si legalu. Tendintia nostra e, ca sa se sterga aceste 10 pecate ale tierii nostre, si precum tier'a nostra e in Austria o individualitate politica, unu corpu intregu: asi sa fia si starea fiiloru eii un'a si aceea. Caci patri'a pre toti fiii ii socotesce deopotriva, precum o maica, de si are mai multi fii, pre toti ii iubesc si-i nutrescu deopotriva fara predilectiunea unui'a seu altui'a. Asi suntemu noi convinsi ca stamu si fatia cu patri'a nostra, si dicemu: Noi tare credemu, ca si patri'a nu face nici o deosebire intre fiii sei si nu tracteza pre unulu cu predilectiune, pre altulu cu selavia.

Astfelu am pornitu noi lucrulu nostru la 48 in adunarea de-la Blasiu, si ca sa nu aiba nimeni indoiela despre legalitatea terenului, pe care ne-am pus, sciti ce am facutu la Blasiu: am juratu mai antaiu de tote Imperatului fidelitate perpetua din partea nationalitatii nostre; am juratu, ca vom fi amici amiciloru Imperatului nostru, si ca pecatu ne voru respecta pre noi natiunile sorore, pe atat'a vom respecta si noi pre celelalte natiuni. Cu acele tendintie morale si pe terenulu celu legalu am compusu petitiunea catre Maiestatea Sea, carea sub conducerea mea s'a si predatu, si am capetatu resolutiune in scrisu incatu-va multiemitore; pentru-ca am capetatu assecuranti'a egalei indreptatiri individuale si ni se spuse, ca unitatea Ardealului s'a facutu, si asi celelalte lucruri se voru face la Pest'a. Altei deputa-

tiuni tramise la Clusiu s'au respunsu, ca uniunea Ardealului e o fapta complinita si ca legile dietei din Pojonu din 1848 si pentru Ardealu sunt hotaritoare.

In toamna anului 1848 am fostu provocatu decatra Esc. Sea Cammandantele generalu br. de Puchner sa tinu la Sabiiu adunare nationala si sa desfasuru natiunei pusatiunea cea trista a patriei si sa provocu pre barbatii, ce se voru aduna, ca crudimile sa incete pe catu se pote. In 28 Dec. 1848, ne-am adunatu chiaru in locul acest'a ca la vr'o 300 barbati romani, parte eclesiastici, parte mireni. Aci am compusu inca o petitiune, dar am facutu si altu actu mare; caci tocmai atunci in dilele acelea venise scirea oficioasa la Sabiiu despre suirea pe tronul a Maiestatii Sele gloriosului nostru Imperatu de acum Franciscu Iosifu. I. Acesta intemplant momentosa o-a priimitu adunarea cu simtiemintele cele mai loiale si cordiale si au depusu inca atunci omagiulu catra Imperatulu, despre care s'a si facutu o adresa omagiala si o petitiune, care sub conducerea mea s'au immanuatu Maiestatii Sele. in 25 Febr. 1849. Am capetatu respunsu, ca Maiestatea Sea vrea sa indetuleze tote poporele pe bas'a egalei indreptatiri. Turburarile, ce au stapanitu in 48 si 49, au provocatu unu resboiu intestinu, intre fostii amici si vecini. Nici Regimulu n'a potutu fi in deplina putere, pance cu ajutoriulu lui Ddieu armele Imperatului legitimu au restauratu pacea si s'au restauratu Guvernulu legitimu, insa in stare de asedia, carea mi au tinutu pana'n 54. Vendiudu Maiestatea Sea, ca spiritele incepu a se limpedi, se otaresce pentru radicarea starei de asedia in Tranni'a si introducerea unui Regimu provisoriu. Regimulu acest'a inca a inceputu a lucra, dar se vede ca n'a lucratu nici spre deplin'a multamire a poporeloru, dar nici spre deplin'a multamire a Maiestatii Sele, pentru ca insusi Imperatulu a vedutu lips'a incetarei acestui Regimu provisoriu. De aceea au chiamatu la 1860 mai multi reprezentanti din tote provinciile la unu Senatu imperialu immultitu, unde au fostu barbati din partea tuturor intereselor sociale: barbati independinti, voindu Mai. Sea a audi din gur'a reprezentantiloru poporeloru sele, ca ce e caus'a nemultamiriloru celoru mari. Aci debuie sa marturisescu, ca si eu amu fostu intre aceia, cari n'au fostu multamiti cu Guvernulu acest'a extraordinaru, pentru-ca multe lupte si neasuri am avutu cu elu. Asia s'au adunatu Senatul imperialu immultitu. Din partea natiunei noastre au fostu trei barbati. Sciti, ce au hotaritu acolo Senatul, care au tinutu pana la sfersitului lune Septembrie. Avendu acum Imperatulu cunoscintia despre cererile poporeloru, au luat in consideratiune operatulu Senatului imperialu immultitu si dupa 4-5 septemani au si urmatu unu manifestu imperatescu sub datulu 20 Oct. 1860 si au urmatu totu in diu'a aceea si o diploma imperatesca, carea da lumei si tuturor poporeloru din Monarchia austriaca de scire convingerile acelea imperatesci, care documenteza, ca'n ce tipu s'aru pote infintia pentru totdeun'a o stare legala si tignita pentru tote poporele de sub sceptrulu Maiestatii Sele. Si aci Mai. Sea declara, cumca mai antaiu, precum in alte staturi sunt lucruri de capetenia de doua feluri, adica unele privitoare la generalitate, si altele privitoare la singularitate, defige Mai. Sea, cumca lucrurile generale trebuie pe venitoriu sa se tracteze dupa form'a constitutiunala si la olalta din partea tuturor poporeloru Sele. Pentru ca numai astfel e assecurata starea constitutiunala a singuraticeloru provinci si a intregului imperiu; pentru ca singularitatile tieriloru deosebite nu pot sa sustea fara de unu centru.

De prisosu aru fi, Dloru! a mai vorbi de lucruri generale.

Dar, Dlorul vine rendulu la aceea, ca ce simtiu, ce convingere s'au desceptatu in noi, candu au esitu citat'a diploma din 20 Oct. Aru fi de prisosu sa vorbim mult si despre acest'a; pentru ca Gazetele nostre nationala si convingerile politice sunt aci, care ne arata, ca diplom'a din 20 Oct. o-am salutatu si nbratisiatu cu bucuria si multamirea cea mai mare. Dar vine intrebarea: Pentru-ce? Pentru aceea, caci acolo am aflatu implinirea dorintelor si petitiunilor noastre, ce le am manifestatu din 48 pana la 60. Acolo vedemu asigurata egal'a indreptatire politica, nationala si confesiunala, egale sarcini, seraculu da mai putinu, bogatulu mai multu. Barem scimu, ca'n diploma stau acestea tote, dar insa acestea inca nu s'au infintiatu de totu, pentru-ca mai sunt oameni, cari mai mestesiugescu (bravo!) la ele. Dupa diplom'a

acest'a fiii natiunei nostre numai de catu au vedutu lips'a de activitatea lor. Nu ne-au mai superatu legile martiale si Guvernulu extraordinaru. Esc. Sea Dlu Mitropolitu n'au crutiatu ostenela, s'a dusu la Vien'a in fruntea unei deputatiuni, ca sa multamiesca Imperatului pentru manifestatele convingeri imperatesci din diploma, si totu deodata au cerutu si concederea d' a se pote tine unu congresu nationalu pentru inaintarea postulatelor si dorintelor natiunei pe bas'a diplomei. Asia am avutu norocire, d'a si capeta concessiune, si asia Archiereii au si conchiamatu congressu pe 113 Ian. 1861. Aci iar ne-amsvatuitu, ca convingerile morale si patriotice sa le esprimamu: „Quid tibi vis fieri, alteri feceris!“ pe terenulu legalu, cu petitiuni si gravamine. Acum am vedutu numai decatu nisce manifestatiuni din partea Regimului, ca petiunile nostre nu sunt de totu puse la o parte, dara totu nu ne-au multamitu ce am vedutu pan' acum din partea Guvernului. (Asia e!) Pentru unu lucru bunu se cere si tempu indelungatu. Asia au fostu si cu rezultatele petitiunei nostre din 4 Ianuaru 1861. In decurgerea anului 1861 n'au venitu nimicu, si asia amu si socotitu, ca nu mai vine nimicu; totu asia si'n 1862. trece o luna, trece alta, pona'n 18. Oct. 1862, candu Maiestatea Sa sau induratu a ordina, ca natiunei romane din Ardealu sa se aduca la cunoscintia, indetularea Maiestatii Sale catra natiunea romana, pentru documentarea credintiei si alipirei ei catra preastralucita casa domnitore si catra legile fundamentale, si totudeodata in 18. Oct. demanda Maiestate Sea Cancellariei Sale aulice „ca pentru diet'a cea mai de aproape a Ardealului, sa ia in o pertractatiune noua, propositiunile Sele, cu privire la cerintele natiunei romane; apoi lucrarea acest'a sa o comunice I. Guvernulu alu Tierii, si asia dandu'si Guvernulu parerea s'a sa se asterna Maiestatii Sale, ca spre mulumirea natiunei romane sa fia totu aceea in propositiunile regesci, ce se va afla de dreptu si cuviintiosu si in interesulu natiunei romane. Va se dica: regularea legale de referintiele de statu a natiunei romane, a confesiuniloru ei, are a forma un'a dinre cele d'antaiu probleme ale celei mai de aproape diete transilvane, adeca: sa capete si natiunea romana o stare normala in statu ca si alte natiuni. Resolutiunea acest'a s'au impartasitu Archiereilor; si ei cumu au intiesu cuprinsulu resolutiunei Maiestatice, au vedutu totudeodata, ca trebuie o serbatorasca adunare nationala sa se tiena pentru publicarea acestei resolutiuni pre gratiose imperatesci, si asia Archiereii sau rogatu pentru o concedere si in urm'a p. n. hotariri din 17 Febr. 1863 neamu adunatu cu ajutoriulu lui Ddieu si suntemu la olalta. Acumu tendintie separatistice n'amu avutu, nici avemu, daru amu avutu moralitate in lucrarile nostre de pana acumu si acest'a o vomu pastra si pentru privilegiulu acest'a. Amu avutu terenulu legalu si lu vomu padu si pe venitoriu, ca nu cumva numai cu o linia sa ne abatemu dela principiile nostre pana acumu observate. Sciti in ce stare necajita politica si bisericesca au fostu pana la 1829 natiunea si poporul irlandesu. Au avutu norocu sa aiba in midiloculu seu peunu O'Conell. Lumea lu numesce agitatoru. Deca au fostu elu agitatoru, au fostu pentru dreptatea santa asupra Engliterei celei intolerante. Au tienutu si elu adunari cu barbatii, sei nationali asia ca si noi. Barbatii constitutiunali ai Engliterei au disu, cum si astadi unii din barbatii nostri de Statu de altenatiunaltati ne ducu noua, ca nu-su legale adunarile lor. Si elu au tienutu la Dublinu o adunare de 100,000 omeni fora nici o basa legale, numai cu midioluce morale au cautatu usiorarea si emanciparea natiunei sele. La Kelking au tienutu o adunare de vreo 300,000 omeni fora catane si gendarmi. La Clare se dice, c'aru fi fostu 700,000 de ascultatori, asia catu toti jurnalistii ducu, ca nici Demostene nici de Cicerone nau avutu atati ascultatori ca acestu barbatu, bateru ca acei oratori au fostu „celeberrimi oratores“. O' Conell au si castigatu unele drepturi pentru natiunea si confesiunea sea, si intr'adeveru numai unele drepturi au castigatu, pentru ca despre acestu barbatu marturisesce Lordu Russell in parlamentu, si dice, ca acumu Irlandesii s'au scosu din temnit'a subteranea si suntu acum in temnit'a supratereanea. Chiaru asia si cu noi.

Nici o linia sa nu ne abatemu dela politic'a nostra ce amu avutu pana aci, ca au fostu forte buna si bine nimerita. De vomu remane langa ea, apoi atunci unu Lordu Russell ori din care parte a patriei nostre nu-si va pote bate jocu de noi ca am fi esitu din temnit'a subteranea si ne-am afla

acum in temnitia supratereana. Insa nici ca e' ndoiala, ca vomu schimbá politic'a nóstra, de cátu firea pozitiei nóstre aduce cu sine, cá aceea si de o parte si de al'ta sa o desbatem. Vomu remanea pelanga politic'a nóstra si pelanga tesele nóstre, care leamu disu cându neamu rogatu de Guvernu pentru concederea adunárei, ce se tiene astadi: adeca o adresa de multumire pentru resolutiunea imperatéseca si apoi ne vomu consultá despre starea nóstra de mane, poimáne si venitoriu.

Escelentia s'a D. Archi-Episcopi din destulu au desvoltatu scopulu si tendintiele adunárei acesteia; gandescu ca si eu mi-amu facutu datorinti'a si asiá declaru adunarea nóstra de deschisa si constituita, cu privire la membri ce suntu poftiti aici. In privinti'a secretariloru e intrebare, ca trebuie sa remana totu aceia, ori sa alegemu al'ii? inse cu aceste sa nu facemu o solenitate, care se ne manánce timpu multu, ci sa se cetésca numele membriloru conferintiei, si epoi sa ajungemu la publicarea solena a resolutiunei Mai. Sale, pentru-ca ori ce verificatiune formala a membriloru adunárei este de prisosu. (Din tóte partile: Sa traiéseca! entusiastice). (Va urmá).

Votu separatu

alu subscriiloru deputati de natiune romána la Universitatea fondului regescu la conclusulu Universitatii pomenite dto 31 Ianuariu 1863 in privinti'a statutulu despre crearea si constituirea unui tribunalu apellativu in Sabiu.

(Urmare si 'ncheiare.)

Gresial'a facuta de senatorulu Waller e mai multu decâtu o gresiala de peana, seau nesciintia de lege, ca decisiunea Cancellariei aulice asiá e de chiara, încátu o astfelu de interpretatiune contraria abiá ar poté casiuiná.

In scaunulu Orastiei, care pana in anulu 1852 era impartitu in trei cercuri inspectorale arondate in anulu 1861. cu reorganizarea fundulu regescu pe temeulu diplomei imperatesci din 20 Oct. 1860 s'au schimbatu cercurile inspectorale prin Domnulu Comite alu natiunei sasesci Br. de Salmen intr'o forma de totu necorespondentiá scopulu administrativu, ca s'au facutu unu cercu inspectoral asiá de mare, încátu cu marimea intrece pre celealalte amendóna cercurile. Apoi dintru celealalte dóua cercuri, nefiindu satele loru constitutive intr'o continuitate topografica, coprinde unulu in sine o parte de sate la marginea scaunulu catra resaritu, si alta parte la marginea scaunulu catra apusu. Si apoi o astfelu de forma teritoriala se díce a fi unu cercu, cá cum cerculu ar avea se fia lungu, si nu arondatu.

Pentru inspectoratul acelu mare s'au denumitu prin D. Comite alu natiunei sasesci Br. de Salmen unu amplotiatu sasescu cá inspectoru, si pentru celealalte dóua cercuri inspectorale s'au denumitu unu unguru, si unu romanu, si asiá se au realizautu in privinti'a ast'a egal'a indreptátre natiunala.

Inse e lucru fireseu, ca unu frate dulce (leiblich) mai tare trage cátra frate dulce, decâtu cátra unulu vitrigu, si apoi: Cine 'mparte, parte-si face.

Form'a teritoriala a Comitatorulu e cu multu mai nepotrivita si necorespondentiá scopulu administrativu, decâtu form'a teritoriala a inspectoratorulu din scaunulu Orastiei; si totusi restituindu-se constitutiunea Transsilvaniei cu pastrarea forme sale teritoriale din anulu 1848, form'a ast'a teritoriala nu se schimbá pana la organizarea definitiva a tieriei intregi. Dara in fundulu regescu in locu de a se pastrá form'a aceea buna teritoriala si corespondentiá scopulu administrativu, se schimbá in forma mai rea si necorespondentiá scopulu administrativu, batarca judele regescu in Orastia a propusu Dlui Comite natiunale, ca cu reorganizarea inspectoratorulu se se pastredie form'a loru teritoriala cea vechia din anii 1848—1849. Inse propunerea si proiectulu judelui regescu fú fora rezultatu, ci se facu cumu se vrú.

Incontr'a impartirei susu descrise a scaunulu Orastiei in inspectorate s'a facutu prin o comunitate scaunéseca remonstratiune la excelsulu Guberniu regescu, care aflandu remonstratiunea intemeiata, a ordínatu, cá scaunulu seau inspectoratele cercuale ale scaunulu sa se restituie in form'a teritoriala cea vechia a loru din anii 1848—1862. Inse ordinatiunea acést'a guberniala din anulu 1862 pana acumu nu s'a respectatu. —

In statutulu citatu despre crearea tribunalulu apelativu in Sabiu pentru scaunele si districtele din fundulu regiu suna §. 8., cumca in fundulu regescu pana in anulu 1848 in

privinti'a exercearei derepturiloru municipale intra natiuni si intra confessiuni nu a existatu vr'o osebite.

Noi inse dicemu, ca a fostu o astfelu de osebite natiunala si confessiunala pana in anulu 1848, ca Románii in insusirea loru natiunala prin legi positive au fostu opriti de la orice oficiu publicu, si numai in insusire natiunala saseasca au avutu dereptu de a portá vr'unu oficiu publicu municipalu.

Apoi confessiunea ortodoxa resariténa sub numele ei de atunci: disunita s'au neunita, a fostu o pedece legala de a potea portá vr'unu oficiu publicu. Si asiá Románii de confessiunea disunita si chiaru in insusire natiunala straina, adeca saseasca, s'au unгурésca nu a pututu portá vr'unu oficiu publicu la diriegatoriile municipale.

Cumca natiunalitatea romána si confessiunea ortodoxa resariténa au fostu pedece legale, de a fi potutu cineva cá romanu, seau de aceea confessiune a portá unu oficiu publicu municipalu, se póte vedé din legile fundamentale ale Transsilvaniei, si anume: Aprobatae Constitut. Pars I. Titl. 1. artic. 2. 3., Pars I. T. 8. art. 1.— P. I. T. 9. art. 1., P. III. T. 1. art. 1., articuli dietali 15 din anulu 1791.

Cumca osebita natiunala si confessiunala in fundulu regescu pe temeulu legiloru susu citate, prin natiunea saseasca a fost strinsu si virtosu observata; se arata din procesulu lui Constantinu Secarianu din Brasiovu, portatu cu organele administrative si comunale Brasiovenesci din 3 Septembrie 1844. pana la incetarea constitutiunei sasesci in anulu 1848. fora nice unu rezultatu.

Ca Magistratul din Brasiovu pe numitul Constantinu Secarianu cá practicantulu magistratulu pentru insusirea sa confessiunala, adeca orthoxa resariteana pe temeulu legiloru susu citate prin resolutiunea magistratule de dato 11 Septembrie 1844. Nr. 3306. nu l'a primitu, ci i-a denegatu dereptulu de a poté pretinde priimirea sa cá practicantulu magistratulu Brasiovenescu unu processu, acést'a, desi prin Guberniulu regescu si prin Cancellari'a aulica s'a decisu in favórea lui Secareanu, totusi, pe recursulu comunitáti districtuale si cetatienesci din Brasiovu precum si pe comitiv'a Universitatii sasesci, s'au substernutu Maiestatii Sale spre decisiune prin Cancellari'a aulica sub datum 31 Iuliu 1846 Nr. aulicu 3895 846. fora de a fi urmatu pona in anulu 1848 vr'o decisiune.

Unu asemenea processu, cá alu lui Sacareanu, a fostu si processulu lui Simeonu Balomiri judulu scaunescu din Sabesiu cu magistratul din Sabesiu, care processu iara in anii 1839-1841. a tienutu mai multi ani, pona ce s'au decisu in favórea suplicatulu Balomiri.

Asiá dara pona acumu, adeca numai pona in anulu 1848 in fundulu regescu pe temeulu legiloru, si in fapta la implerea posturiloru de officiu municipale a fostu osebite confessiunala de observatu anca chiaru si intre confessiunile patru recepte; pentru exemplu: in Orastia la Magistratu romano-catholicii totu de un'a au debutu se fia representati prin membrii magistratuali, adeca prin senatori.

De candu in Transilvania se afla aceste trei nationalitati: ungureasca, saseasca si romana la olalta conlocuitorie, evenimentele cele mai insemnate si ponderose in Transilvania au bas'a loru pe relatiunile natiunale si confessiunale; deci relatiunile natiunale si confessiunale din Transilvania cá cele mai ponderose si cardenale meriteadia de la carmuire cea mai mare respectare si aplicare de activitate. —

Asiá dara noi subscrisii credemu, ca poft'a nóstra nu ar fi fora nici unu temeiu, daca noi si acumu poftimu apriat'a respectare a relatiuniloru natiunale si confessiunale, cu atat'a mai virtosu, cu catu Románii in Transilvania pona la anulu 1848 n'au avutu nici unu dereptu politico-natiunale si au fostu de totu nerrespectati.

Cumca in Transilvania totu deun'a cu exceptiunea Romaniloru a existatu respectare natiunala si confessiunala, unde erau confessiuni si nationalitati osebite laolalta, se póte vedé din legile fundamentale constitutionale despre „Unio trium nationum“ si „quatuor receptae religiones.“

In statulu personalu alu Gubernulu provincialu au fostu si suntu relatiunile cardinale acete natiunale si confessiunale baseate pe legile fundamentale ale Transilvaniei.

Asiá a fostu si este si statulu personalu alu Tablei regesci, precum si la tóte deregatoriile municipale, unde locuitorii respectivi erau de osebite natiuni si confessiuni.

E adeveratu, ca pe temeulu § 8. din statulu de crearea tribunalulu apelativu in Sabiu Románii nu suntu eschisi de la dreptulu de a poté intrá in statulu personalu alu tribunalulu po-

menitu că consiliari, seau vicepresedinte, inse pe langa inpregiurarile de acum numai cu posibilitatea nu ne indetulumu, ci vrem o garantia baseata pe lege intru atatu, in catu Romanii se nu atérne de la binevointi'a si grati'a natiunei sasesci. Mai bunu e dreptulu putinu. de catu grati'a multu.

Faptele cunoscute ale natiunei sasesci in privinti'a Romanilor nu ne dau sperantia de a se implini egal'a indereptatire nationala in fundulu regescu, ca vedemu, cum fratii sasi legile positive le intepreteadia, in folosulu loru, cum le abusiadia si cumu dau abususulu o valóre de lege, numai cá se suprematizeze pre Romani. Pentru exemplu: in contr'a §. 12. din punctele regulative din anulu 1805. la constituire'a corpului alegatoriu in scaunulu Sabiului yentru alegerea de deputati la Uuiversitate, de comunitatea saseasca centumviralá din Sabiiu atati alegatori, cati dau Comunitatile satesci la adunare'a scaunala, si apoi in contr'a protesteloru Romanilor se provóca la usu, seau mai bine dicendu la abusu, si asiá fiindu magistratulu sasescu, Comitetele natiunei sasescu, si Uuiversitate'a saseasca: protestele Romanilor remanu ne respectate, apoi desi natiunea saseasca se dechiara despre o parte a conlucrá la deplinirea egalei indereptatiri nationale; ea totusi despre alta parte in fapta arata, ca ea se tiene de dreptulu eii istoricu, care l'a avutu pana la anulu 1848.

Dereptulu istoricu sasescu pana in anulu 1848. pentru Romanii din fundulu regescu a fostu si este unu nedreptu istoricu, pentruca dreptulu istoricu sasescu eschide si nu suferu langa sine dreptulu politico-nationalu romanescu, asiá dara daca vré si se tiene natiunea saseasca de dreptulu ei istoricu, atunci ea nu vré indereptatirea egala nationala. Indereptatirea egala nationala inse e unu postulatulu alu spiritului tempului presentu, si debuie se vina la valóre.

Din motivele aduse credemu, ca propunerea si poff'a nóstra pentru schimbarea statutului pomenitu aru fi destulu de baseata si intemeiata.

Sabiú in 26. Februaru 1863.

Elia Macelariu m. p. jude reg. Ioann Balomiri m. p. Senatoru. Iacobu Orosz m. p. Vice-Notariu. Dr. Avramu Tincu m. p. deputatulu Sabesiului.

Pest'a 3. Aprilu 1863.

Domnule Redactoriu!

In dilele aceste venindu in atingere mai de aprópe cu propt'a cea mai firma a nóstra, cu poporulu, am esperiatu cu amaratiune sórtea deplorabile a lui, chiaru si prin locurile, unde unele dintre posturile mai innalte ale Comitatoru sunt ocupate de romani, — am vedutu suferinti'a lui de pe fati'a-i trista, o cautatura la ochii lui mi-a fostu destula sê-me convingu despre aceea, ca unii dintre cei ce stau in fruntea Comitatoru, — altacum figuranti sub numele celu frumosu de „patriotu si natiunalistu bunu“, intru atat'a abuséza cu increderea publica, cu autoritatea si demnitatea de deregatoriu, in catu intru adeveru ar mai meritá se-i numesci „trentoru“, séu „jefuitoriu“, decatu patriotu séu natiunalistu bunu.

Aspra numire! in sa ast'a cutediú a o spune verde fatia cu publiculu celu mare alu jurnalului acestui-a, pentruca la o frantura a „barbatiloru nostri“, cari intrebuintiédia tóte medilócele maestrite de a poté trece de poporali in ochii romaniloru, este ascunsa o arma fórté periculósa menita spre respirea dreptului, spre impedecarea realizarii de egal'a indereptatire intre popórele colocuitoré, — arm'a cea mai misiea, — fatiarnici'a de patriotismu si natiunalismu.

Binele publicu si interesulu comunu ne pune tuturor'a de datorintia a trage masc'a depe fati'a misieiloru si a tradatoriloru, a curati gráulu curatu de negina, a cunosce pre „barbatii nostri cei adeverati“ de cei ce nu se infioréza a sepá gróp'a se póta immormentá caus'a drépta si justa a nóstra.

Me retienu a publicá numele acelor'a, despre cari atingu aci, asceptandu, ca cei chiamati, cari sentiescu in tóte dilele despotismulu respectiviloru, vor radicá cuventu in contr'a abusarii cu autoritatea si demnitatea de deregatori; d'in parte-mi nu voiu incetá a urmari cu atentiune pasii loru, cá celu putienn se-i pociu apretiu dupa meritele fapteloru sale.

Respectu si stima merita cea mai mare parte a barba-

tiloru nostri, pentruca ei nu d'in interesu propriu, nu pentru vre-o trundia vesceda a cununei de lauru, ci d'in sentiu nobile si din datorintia santa catra mam'a nutritóre a lor au intrebuintiatu si intrebuintiéza tóta ocasiunea de a demustrá ca ei sciu si voescu a lucrá neintreruptu pentru interesulu poporului.

Insa adeveru adeveru dicu vóua, ca nu-i totu auru ce lucece, nu totu pomulu aduce frupte, nu toti „barbati nostri“, cari stau in fruntea poporului, apera cu caldura interesele acestuia atunci si acolo, candu si unde ar fi de lipsa; pentruca unii se nesuescu intru adinsu numai a trece de romani si de ómeni cu autoritate in ochii poporului, se paru a fi in cátuva aperatorii causei publice, pana candu de alta parte prin caile cele strembe si secrete ale diplomatiei, in fapta suntu neamicii poporului, lucra in contr'a convingerei, in contr'a consciintei sale, numai si numai ca se-si póta aliua incatvá setea neamesurata dupa — bani!

Am vedutu si cunoscú barbati in demnitate insemnata, cari si bucina in lumea larga meritele altacum fórté neinsemnate, dau invetiaturi despre patriotismu si natiunalitate, tienu prelegeri despre principiile eterne ale dreptatii: pana candu ei suntu cei ce punu pretiu nedetiermuritu la impartirea dreptatii ei, suntu cei ce-si vendú consciinti'a, mintea si servitiulu celor ce voescu a-i intrebuintia de medilocu dejositoriu pe cont'a unei parti insemnate din trupulu intregu alu natiunii, séu a cutarui comitatu, — ei suntu aceia, cari adi magulescu poporulu cu cuvinte dulci si frumóse despre natiunalitate, mane suntu despotii cei mai crudi a-i lui, lu amarescu pana 'n sufletu, lu despóia de dreptu si avere cá tocma cei ce te oprescu pe cale, si-ti pretindu „banii ori viati'a.“

Dorero ca se afla si de acesti'a, poporulu tóte le suferu, si 'n amaraciunea sa dice numai atat'a: „ferésca-te Ddiu de domnu de romanu.“

Adeveru ca astufeliu de caractere debili vom aflá pretotu indenea, la tóte natiunile, ba inea póte in mesura mai mare; in sa trebue se ne aducemu aminte, ca deregatorii romani au datorintia de onóre de a se retienea de tóte abusarile cu demnitatea si autoritatea deregatorie, cá poporulu romanu trasu impinsu se póta gustá baremu unu picu de dulceata in viétia sa, se aiba atrageré si nu instrainare de catra deregatorii romani, cáci numai atunci si numai asiá, proptindu umeru la umeru, vom potea intrá in portulu doritul (M. B.)

Principatele romane unite.

Galati 3 Apr.

Mariele Loru Domnu'u si Domn'a au pornitu adi pe la 9 óre dimineti'a pentru (?) Iasi.

Presinti'a Marieloru Loru in midiloculu orasieniloru au produsu adeverate serbári natiunale. Trei dile de-a rendulu orasiulu illuminatu. Bucuri'a a fostu generala. „Buciumulu.“

Nr. 14—1 Insciintiare.

„Rudolf Haller de Hilibu, advocatu de tíera, face onoratulu publicu cunoscutu, cumca in 24 Aprile a. c. deschide cancelari'a sua advocatuala in Clusiu in cas'a fiscala (numita fiscusiu:) ecatulu alu doilea.“

Multiamita publica.

On. D. Dim. Cuteanu, Parochu gr. cat. in Sacadate, a colectatu in comun'a sea si a tramisu pentru ajutorirea inristiloru de la c. r. academia din Sabiiu 3 fl. 60 xr. v. a., pentru care ii aduce atátu On. D. Sele, calu si celoralalti contribuitori multiamita publica

Comitetulu.

Burs'a din Vien'a in 9/21 Aprile 1863.

Metalicele 5%	75. 50.	Actiile de creditu	203. 90.
Imprumutulu nat. 5%	81. 15.	Argintulu	112. 50.
Actiile de banca	796.	Galbinulu	5. 43.